

TOSAMA

GLASILO DELAVCEV TOSAME

JUBILEJI

V mesecu aprilu smo praznovali šestdeseto obletnico Komunistične partije Jugoslavije, Zveze komunistične mladine Jugoslavije, revolucionarnih sindikatov in naprednega gibanja žensk. V revoluciji, ki traja, kajti boj za nadaljni napredek je nepretrgan revolucionarni proces — so takšni jubileji predvsem vzpodbuda za njeno kontinuiteto. Obenem pa je tak jubilej priložnost, da se ozremo na najpomembnejša obdobja šestdesetletnega boja.

Ustanovitev Komunistične partije Jugoslavije leta 1919 je bila zgodovinska prelomnica v stoletnem boju ljudskih množic naše države proti nacionalnemu zatiranju in socialnemu izkoriščanju, boju za boljše in srečnejše življenje delovnih ljudi. Šest desetletij ne pomeni dolgega časovnega obdobja, če jih gledamo zgodovinsko. Toda to je vendar obdobje, v katerem so se zaradi revolucionarne akcije Komunistične partije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije zgodile družbene spremembe epohalnega pomena. In v vsakem pogledu zaostale države, kakršna je bila predvojna Jugoslavija, je nastala industrijska in agrarno razvita država, Socialistična federativna republika Jugoslavija — svobodna, samoupravna skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

Ob 60-letnici obstoja svoje organizacije imajo komunisti Jugoslavije priložnost, da položijo račune pred lastnim revolucionarnim gibanjem, da se soočijo s preteklostjo, da vidijo kako so opravili izpit pred velikimi temami zgodovine! Ljudje sami delamo svojo zgodovino, vendar pa ne po svoji volji, temveč v okoliščinah, ki so dane in podedovane. Pred ljudmi, posebno pred komunisti, je da spreminjajo te okoliščine, da spreobrnejo sebe in stvari okoli sebe, »da ustvarijo nekaj česar ni bilo«. Ju-

goslovanski komunisti so to tudi ustvarili. S svojim razredom in narodi so uspešno izbojevali socialistično revolucijo, izvršili so prvo veliko dolžnost svojega razreda. Socialistična revolucija je razblinila tuje predsodke in zaničala lastno omejenost in manjvednost ter je narode in narodnosti Jugoslavije privedlo v evropsko zgodovino in v svetovni zgodovinski proces.

Na naših tleh so se nizali dogodki in pojavi, ki jih je občudoval ves svet, s temi pojavi so se začeli predvsem novi svetovno-zgodovinski procesi. Dva izmed njih sta najbolj bistvena: lastna pot v socializem, utelešena v socialističnem samoupravljanju in gi-

banje neuvrščenosti, katerega soustanovitelj je tudi Jugoslavija. Prvi proces je v spopadu s kominformom in Stalinom spremenil dolgoletni režim in odnose v mednarodnem delavskem in komunističnem gibanju, začel je rušiti dotlej vladajoče dogme in šablone tako imenovanega univerzalnega modela socializma, skrojenga po stalinistični podobi.

V zgodovinskih dogodkih in pojavi imajo veliko vlogo izredne zgodovinske osebnosti, zlasti kadar njihove ideje sprejmejo ljudje in narodi. Zveza komunistov Jugoslavije in jugoslovanska socialistična

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik Tito med govorom na slavnostni seji ZK ZKS ob 60-letnici KPJ-ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov

Izhaja od
meseca ok-
tobra 1965

List, ki ga
člani kolekti-
va dobi-
jo brezplačno,
izhaja en-
krat mesečno.

Leto izhajanja: XV.

Št. 5

maj
1979

JUBILEJI (Nadaljevanje)

revolucija sta imeli in še imata takšno zgodovinsko osebnost v osebnosti Josipa Broza Tita. Tito je zrasel z delavskim gibanjem; zanj živi in za uresničevanje njegovega poslanstva se dosledno bojuje. Vedno je zaznal njegove potrebe, zadrege, bolečine, pa tudi njegovo radost ob veličastnih zmagah, ki pomenijo prerajanje starega sveta, ustvarjanje novega, lepšega. Pri tem je ostal zvest marksizmu kot časovni in prostorski konkretnosti, ne pa kot nekakšni abstraktni, od življenja odtrgani ideji. Zato je tudi revolucionarno misel hitro prevajal v prakso, bliskovito a preudarno se je odzival na vprašanja, ki jih postavlja čas in naša dežela, mednarodno delavsko gibanje in sodobni svet.

Tito je posebljenje naše revolucije, ne pa mit; je dejavnik na-

predka, ki bo še leta osvetljeval pot, po kateri bodo mlade generacije nadaljevale svojo revolucionarno ustvarjalnost.

»S ponosom lahko rečemo, da je naša partija izpolnila svoj zgodovinski dolg pred delavskim razredom, delovnimi ljudmi, našimi narodi in narodnostmi, pred socialističnimi osvoboditvami, progresivnimi in demokratičnimi silami v svetu in tako bo tudi prihodnje!« je dejal predsednik Tito na slovesni seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Te besede so v bistvu sinteza naše poti v socializem, poti ki je bila vsekoli izvirna rešitev družbenega razvoja jugoslavske večnoacionalne skupnosti. Rezultati takšne vizije in prakse so neizpodbitni. Zato je samoumevno, da Jugoslavija ostaja takšna, kakršna je — neodvisna, socialistična, samoupravna in neuvrščena.

Arnuš Franc

3. Investicije

Uresničevanje investicijskih programov, za katere smo se odločili že v prejšnjih obdobjih, poteka zelo različno, tako da je težko ocenjevati celotno investicijsko dejavnost.

V tem trenutku že lahko poročamo o uspešnem obratovanju pnevmatskih tkalskih strojev in o uspelem poskusnem obratovanju stroja za sušenje tkanin. Proizvodnja netkanega blaga se povišuje iz meseca v mesec in pojavljajo se že presežki proizvodnje, ki smo jih ponudili na domačem in tujem tržišču. Konkretni odgovore na ponudbe pričakujemo v maju. Za ne-realizirane investicije (za stroj za posteljne predloge, stroj za kozmetično vato, stroj za VIR-SUPER) pa je v okviru družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov sprožena akcija za čimprejšnje aktiviranje teh strojev.

Uresničevanje investicij, ki so v letošnjem Gospodarskem načrtu, je v teku, vendar je spričo ugodne rasti dohodka potrebno izdelavo elaboratov pospešiti, da bi se učinki predvidenih vlaganj odražali že v letošnjem letu in tako omilili pritisk na zaposlovanje novih delavcev ter zagotovili uresničevanje zahtevnega Gospodarskega načrta.

4. Nabava — prodaja

Z nabavo potrebnega reprodukcijskega materiala je bilo v letošnjem letu precej težav, saj na trgu primanjkuje nekaterih ključnih materialov, pogosto pa je tudi kvaliteta nezadovoljiva. Tudi uvoz ni dosegel planirane višine, kljub temu pa je z zneskom 454.112 \$ kar za 32 % večji kot v preteklem letu. Ukrepi za zmanjšanje uvoza so torej še nadalje nujno potrebni, ker povečanemu uvozu ne bomo mogli slediti s tako hitrim povečevanjem izvoza. Med konkretne ukrepe za zmanjšanje uvoza pa sodijo poskusi z domačimi kemikalijami pri izdelavi netkanih blag, ki kažejo dobre rezultate in prizadevanje za usposobitev stroja za posteljne predloge, kar nam bi prineslo precejšnji devizni prihranek.

S prodajo sanitetnih izdelkov nismo dosegli načrtovanih rezultatov. Zaostanek znaša 1,6 %. Pod planom je bila prodaja tkanih ovojev, rezanih ovojev in blaga, konfekcionirane gaze in izdelkov iz grupe ostalo. Vrednost neto realizacije TOZD Saniteta znaša 124 milijonov din in je od lanske v enakem obdobju večja za 31 %.

Konec tromesečja so se povečale zaloge gotovih izdelkov zaradi česar je bilo v aprilu treba odstopiti od planirane proizvodnje izdelkov, ki zaradi voluminoznosti

(Nadaljevanje na 3. strani)

Gospodarjenje v 1. tromesečju

TOZD Filtri

1. Proizvodnja

S potekom proizvodnje v prvem tromesečju moramo biti zadovoljni, saj so bili doseženi skoraj vsi cilji, ki smo si jih zadali z Gospodarskim načrtom. Pri tem je treba poudariti, da so bili cilji visoko postavljeni, saj smo za 100% doseganje plana morali povečati proizvodnjo za 23,5 % glede na isto obdobje preteklega leta in produktivnost za 11 %.

Tudi v tem obdobju smo se srečevali z nekaterimi problemi, ki so že dalj časa prisotni pri našem delu. Predvsem nam še ni uspelo zagotoviti nemoteno oskrbo z reprodukcijskimi materiali. Stanje se sicer počasi izboljšuje, vendar pa nam je še vedno primanjkovalo kvalitetne preje, embalaže, uvoženih materialov itd. Vsekakor moramo oskrbo z reprodukcijskimi materiali še izboljšati in pri tem upoštevati določila Zakona o združenem delu o dohodkovnem povezoivanju z dobavitelji.

Slabše rezultate smo dosegli tudi zaradi enomesečnega zastoja pri beljenju tkanin, ker smo na istem mestu montirali nov sušilni stroj. To nam je povzročilo manjšo proizvodnjo izdelkov iz gaze in bombažnih plen. Pomanjkanje beljenih tkanin nam je omilila z nesebično akcijo BPT — Tržič, ki nam je v tem času belila blago za tetra plence.

Tudi pomanjkanje delavcev kot tretji dejavnik, ki vpliva na višino

proizvodnje, je še vedno močno prisotno. V zvezi s tem se srečujemo z upravičenimi zahtevami od delkov po izpolnitvi plana zaposlenosti in po drugi strani s prekomernim zaposlovanjem glede na resolucijska določila. Rešitve tega problema moramo najti v hitrejši realizaciji predvidenih investicij in tehničnih izboljšav, v delu šolske mladine in v boljši organizaciji dela. Svoj delež pa naj prispeva tudi naša zavestna odločitev, ki naj se sprejme na vseh nivojih, da se tudi sami bolj angažiramo v smeri povečevanja produktivnosti in za takšen razvoj, ki ne zahteva večjega zaposlovanja.

2. Produktivnost

V obravnavanem obdobju smo povečali produktivnost v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 11 %. Največji porast urne produktivnosti smo zabeležili v avtomatski tkalnici (22 %), tkalnici ovojev (17 %) in mikalnici (11 %), počasneje je produktivnost naraščala v konfekciji II (5 %) in konfekciji I (1 %), pod lanskim nivojem pa je produktivnost v belilnici. V kolikor upoštevamo motnje, ki smo jih imeli z zastojem pri beljenju tkanin, lahko ugotovimo, da je porast produktivnosti zadovoljiva in da se giblje v okviru plana. Seveda pa si moramo še nadalje prizadevati za večjo produktivnost, ker je še veliko možnosti, ki jih moramo analizirati in odločneje pristopiti k realizaciji predlogov, ki se oblikujejo v razpravah po kolektivu.

GOSPODARJENJE

(Nadaljevanje)

potrebujejo velik skladiščni prostor. Konec marca so bile zaloge sanitetnih izdelkov 24 dnevne.

V minulem tromesečju smo izvozili le za 41 tisoč \$ naših izdelkov in tako bistveno zaostali za planom, prav tako pa tudi za lanskimi rezultati. Vzroki za takšno stanje so objektivni, nekaj pa je tudi subjektivnih vzrokov. Predvsem ugotavljamo, da je v zakasnitvi dobava sanitetnega materiala, ker kupci ne prevzemajo izlčitiranih količin. Pričakujemo, da se bo izvoz začel v maju. Zaradi rezervacije kapacitet za preje omejenih posle, smo nato kasnili s prodajo na drugih tržiščih in tako izgubili štiri mesece. Izgledi, da zamujeno nadoknadimo so precejšnji, ker imamo tudi povečane kapacitete v artiklih za katere je zanimanje na zahodnih tržiščih (izdelki iz gaze).

5. Finančni rezultati

Doseženi finančni rezultati so odraz močno povečane proizvodnje in prodaje, ki je bila omogočena z obratovanjem skoraj vseh kapacitet. Prisoten je bil vpliv maloprodajnih cen, posebno močan vpliv pa izhaja zaradi počasnejšega naraščanja cen reprodukcijskega materiala kot smo planirali.

Predvidevamo, da se bodo tekom leta negativni vplivi uresničili in da bodo rezultati celotnega poslovanja blizu planiranih. Zato nas izredno dobri rezultati prvega tromesečja ne smejo presenetiti, saj vemo, da je veliko podražitev že nastopilo, nekaj pa jih v kratkem času pričakujemo. Zato si moramo še nadalje prizadevati za večjo proizvodnjo in prodajo, še posebno pa za povečanje izvoza, ker bomo sicer v drugem polletju ostali brez uvoženih surovin.

Dosežena višina dohodka nam omogoča takšnočasno razporeditev dohodka, da lahko izločimo sredstva za izplačilo regresa in obračunamo stimulatívni del osebnih dohodkov. Prav tako pa nam omogoča realizacijo investicijskega programa, ker se po daljšem času spet ustvarjajo sredstva za lastne investicije in za trajna obratna sredstva.

V prvem tromesečju smo prejemali za 18 % večje osebne dohodke kot v istem obdobju preteklega leta. Pri tem je znašal povprečni osebni dohodek v TOZD Saniteta letos 5.543 din, lani v istem obdobju pa 4.694 din.

Kazalci uspešnosti gospodarjenja kažejo na veliko povečanje finančne produktivnosti (69 %), ki rezultira iz boljše tehnične opremljenosti delavcev, saj so razpolagali z 27 % večjo povprečno vrednostjo osnovnih sredstev na delavca. K dobri rezultatom je prispeva-

la tudi izboljšana ekonomičnost (za 22 %) in rentabilnost. Razporeditev dohodka se vrši v okviru doseženega dohodka s tem, da so za regres razporejena celotna sredstva, kar povečuje delež skupne porabe, dočim se osebni dohodki gibljejo v okviru plana in družbenih norm.

6. Zaključek

Rezultati leta 1979 so v TOZD Saniteta zelo dobri in potrjujejo upravičenost velikih naložb, ki smo jih izvršili v preteklih letih. Pregled poslovanja tudi kaže, da se je pojavil višek kapacitet, katere moramo izkoristiti za proizvodnjo izdelkov za izvoz. Pri tem se moramo poskušati trajneje povezati s kupci v inozemstvu, da ne bomo pristopali k izvozu kampanjsko, kar se je pokazalo v začetku letošnjega leta. Aktivneje se moramo vključevati tudi v proces združevanja dela in sredstev na doma-

čem tržišču, kajti le skupno poslovanje s trgovino nam bo zagotovilo nemoteno poslovanje, povezovanje z dobavitelji pa ustrezno oskrbo z reprodukcijskimi materiali.

Večjo učinkovitost v proizvodnji moramo doseči z večjim prizadevanjem odgovornih delavcev, tako v skupnih službah kot v temeljni organizaciji. Veliko je še prekomernih zastojev strojev, čakanja na materiale in nepotrebnih odpadkov. Zato moramo na tem področju odločneje ukrepati in vključiti v ta prizadevanja čim širši krog ljudi.

Dosti pa je še nerealiziranih sklepov in predlogov, ki so se izoblikovali v razpravah ob zaključnem računu. V kolikor jih bomo uspeli hitro reševati, potem obstajajo realne možnosti, da se že v letošnjem letu ustvarijo pomembna sredstva, ki bodo zagotovila trdnješe poslovanje in razvoj TOZD Saniteta v prihodnjih letih.

Leskovec Janez oec.

TOZD Saniteta

Dosežena proizvodnja v primerjavi z deležem letnega plana je 110,3 %.

Primerjava deleža plana proizvodnje po Gospodarskem načrtu za leto 1979 in kumulativne operativnih planov za obdobje januar — marec je indeks 101,2.

Gospodarski načrt za leto 1979 je v prvem kvartalu dosežen zadovoljivo. Planirana proizvodnja dveh mesecev, zlasti februarja ni bila enaka planirani višini dvanajstine letnega plana, ker smo zaradi končanega izvoza v tem mesecu del proizvodnih strojev ustavili, določeno število zaposlenih pa smo premestili v TOZD Saniteta za določen čas.

Predlog Samoupravnega sporazuma, s katerim naj bi s kupci učvrstili dohodkovne odnose ni bil sprejet. Nasprotno, večina kupcev naših izdelkov želi do nadaljnjega obdržati stare kupo-prodajne odnose.

Dohodek ustvarjen v prvem četrtletju je bistveno večji primerjano z letom 1978, od plana za leto 1979 pa je večji za 19 %.

Ta preseg planiranega dohodka so omogočila predvsem nižje porabljenega sredstva, vendar predvidevamo, da se bo med letom višina teh sredstev približala indeksu 100, da bodo v tem času realizirane vse podražitve osnovnih in pomožnih materialov, najavljenih za to leto in bo ob letu tudi dosežen dohodek bliže planiranemu.

V prihodku, ustvarjenem v prvem četrtletju, niso sodelovale na novo aktivirane zmogljivosti, celo del že osvojene proizvodnje (za-

ščitna sredstva) ni potekala zaradi prekomernih zalog.

Gospodarjenje

Zaradi specifične proizvodnje, kjer predstavljajo porabljenega sredstva skoraj 75 % prihodka, je tem elementom posvečena stalna skrb.

S poslovnikom za nagrajevanje smo opredelili stroške kot enega od kriterijev nagrajevanja, ki se kvartalno poračunava.

Pri porabljenih sredstvih, amortizaciji in ostalih materialnih stroških ugotavljamo, da so se gibala po planskih predvidevanjih, da so sicer za 37,9 % višji od lanskoletnih, čemur je vzrok večja proizvodnja.

Izvoz

V obravnavanem planskem obdobju znaša izvoz 351.241 \$ in je dosežen s 21,1 % od planirane višine 25,2 %, kar kaže na zaostajanje, ki se nadaljuje v drugo tromesečje in nam utegne podreti vse planske cilje. Že v zadnjih dveh bilančnih poročilih sem opisal resno nevarnost, da zaradi odvisnosti od samo enega tržišča (Turčija), ki je še v izredno kritičnem finančnem položaju, lahko izgubimo ves izvoz in s tem možnost dela tudi za domači trg. Ocenjujemo, da se k obdelavi zunanjih trgov še ni pristopilo s tako zavzetostjo kot to zahteva resnost položaja v TOZD in tudi devizna bilanca države.

Produktivnost v obravnavanem razdobju, primerjana z istim obdobjem lanskega leta, je narasla za 4,1 %, vendar zaradi zmanjševanja obsega proizvodnje v marcu le

(Nadaljevanje na 4. strani)

Iz programa investicij

Z gospodarskim načrtom smo si postavili cilje za katere menimo, da so realni in dosegljivi. V ta načrt je vključen tudi plan investicij. Pri sestavi investicijskega plana so celotne potrebe presegle razpoložljiva finančna sredstva, ki so zaradi intenzivnega investicijskega vlaganja v preteklih letih, v letu 1979 le v skromnem obsegu na razpolago. Tako smo pri sestavi plana investicij upoštevali le plan-sko razpoložljiva finančna sredstva in prioriteto posameznih investicijskih predlogov.

Za predloge razporejene v skupino A so s planom zagotovljena potrebna sredstva. Investicijski predlogi razporejeni v skupino B so prav tako pomembni za nadaljnjo uspešno poslovanje delovne organizacije, vendar bodo ti predlogi realizirani le, v kolikor bomo naknadno zagotovili potrebna finančna sredstva.

V skupini B so prikazani nekateri investicijski predlogi, katerih reševanje je dolgotrajnejše, zato bi morali s postopkom reševanja čimprej pričeti. Opozorilo velja za odkup domačije MALI na vzhodni

strani Tosame in ureditev parkirnega prostora.

Odkup domačije na vzhodni strani Tosame je nujen zaradi predvidene širitve skladiščnih prostorov gotovih izdelkov. Izgradnja skladiščnih prostorov z ureditvijo dovoznih in odvoznih poti do skladišč je nujna tudi zaradi ureditve transporta. Sedanji način transporta, ki se odvija v celoti na tovarniškem dvorišču močno ogroža varnost vseh prisotnih na delu. Z odkupom domačije bo celotni tovarni transport za dovoz surovin in odvoz izdelkov potekal na vzhodnem delu tovarne izven tovarniškega dvorišča.

Za odkup domačije na vzhodni strani tovarne moramo poskrbeti z nadomestno gradnjo. Strokovne službe so proučile celoten problem in pripravile predlog. V sodelovanju z občino je predvidena nadomestna lokacija, tako bi lahko s pričetkom reševanja pričeli takoj. Za pričetek pa bi potrebovali večina celotnih sredstev že v tem letu, le ta pa niso s planom zagotovljena.

Ureditev parkirnega prostora

Tesnost parkirnega prostora je že pereč problem, ki ga bo potrebno rešiti v kratkem času.

Strokovna služba za gradbeno dejavnost je pripravila variante rešitve:

1. Ureditev obstoječega parkirnega prostora, ki obsega odstranitev strešne konstrukcije za mopede, kar bi zagotavljalo večji red in izkoristek prostora. Tako bi bilo na razpolago prostora za 104 avtomobile, kar pa je z ozirom na število dnevniških parkiranj premalo.
2. Razširitev parkirnega prostora je možna z odkupom zemljišča. Pripravljen je predlog za odkup zemljišča v izmeri 2775 m² s tem bi pridobili 110 novih parkirnih mest. Odkup zemljišča v smeri Dob je možen, saj je v zazidalni coni Tosame.

Menimo, da je odkup zemljišča in s tem razširitev parkirnega prostora najprimernejša rešitev, oziroma nujna, saj bodo nove transportne dovozne odvozne poti do skladišč delno potekale po sedanjem parkirnem prostoru in ga tako še občutno zmanjšale.

Tako dolgo dokler ta del prometnih poti za tovarni promet ne bo urenjen, bi bilo primerneje počakati z asfaltiranjem parkirnih površin oziroma bi realizacijo tega opravili istočasno.

Potrebna finančna sredstva za finansiranje nakazanih ureditvenih del s planom niso predvidena, saj so ta dela prikazana v planu v skupini B, kar narekuje preskrbeti dodatna investicijska sredstva, ali pa reševanje problema odložiti na prihodno obdobje.

GOSPODARJENJE V TOZD FILTRI (Nadaljevanje s 3. strani)

to upada. Jasno je, da je dvig produktivnosti možen in izvedljiv samo pri polni izkoriščenosti in zasedbi razpoložljivih kapacitet.

Investicij v tem obdobju ni bilo, čeprav so z Gospodarskim načrtom predvidena vlaganja v medicinsko plastiko, obdelava projekta Gipsone in pristop k izdelavi zazidalnega načrta za ta projekt.

Smatram, da so dani vsi pogoji, da se investicija medicinske plastike v letu 1979 realizira.

Toda taka organiziranost tehnično razvojnega, komercialnega sektorja, marketinga in ostalih služb, ne omogoča rešitev nalog. V TOZD smo pripravljene prevzeti svoj del delovnih nalog, toda s takim delom ostalih strokovnih služb je nemogoče pričakovati uspešne rešitve novih tehnoloških možnosti.

Trenutno smo tako organizirani, da lahko in uspešno opravljamo skupaj z DSSS samo tekoče de-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Jabolka morajo dozoreti

Delovna skupina predsedstva CK ZKS je med svojim obiskom v domažalski občini, obiskala tudi našo DO — OOKZ SANITETA.

Delovno skupino, ki jo vodi Ivanka Vrhovčak, izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS, spremlja jo Polde Maček, član predsedstva CK ZKS, Franc Svetel, sekretar medobčinskega sveta ZKS za ljubljansko regijo, strokovna sodelavca CK ZKS Viktor Auer in Nada Amanovič ter Stane Mlakar, sekretar občinske konference ZKS Domžale. Prisostvovala je seji OO ZK TOZD Saniteta, 2. 4. 1979. Namen obiska je bil ugotoviti in podati oceno aktivnosti komunistov v družbenopolitičnih organizacijah, oziroma njihovo vključevanje v skupne napore, da bo delavec še bolj prevzemal položaj, ki nam ga daje ustava v naši socialistični, samoupravni družbi.

Na seji smo ocenili akcijo za ključni račun 1978 in gospodarjenje v preteklem letu ter vloga družbeno političnih organizacij v krepitvi družbeno ekonomskega položaja delavca.

Komunisti smo kritično, do sebe in okolja, v katerem delamo, pretresli trenutno situacijo, tako v TOZD Saniteta, kot tudi za celotno delovno organizacijo. Potrdilo se je spoznanje, da nam še veliko manjka, da bi lahko bili zadovoljni, da je pred nami ogromno zahtevnih nalog, katere moramo izvršiti kvalitetno po zakonu o ZD in naših samoupravnih aktih. Oce-

nili smo, da je bilo gospodarjenje v lanskem letu in prvem tromesečju letošnjega leta relativno ugodno.

Ugodni gospodarski rezultati pa niso med delavci ustvarili ugodnega vzdušja, zadovoljstva, občutka stabilnosti, saj so s svojo razpravo na sindikalnih skupinah in zborih, potisnili v ospredje temeljni problem neurejeni dohodkovni odnosi, neurejeno samoupravno organiziranje, slabo delovanje delegatskega sistema, kar vse skupaj zamagljuje gospodarsko uspešnost.

Razprava o zaključnih računih in gospodarjenju v TOZD Saniteta, je bila organizacijsko in tehnično dobro in pravočasno pripravljena. Na vsebino poteka te akcije pa so bile izrečene kritične pripombe, zlasti glede načina in usposobljenosti pri razlagi vsebine poročil o zaključnih računih v delovnih skupinah in zborih.

Na sestanku osnovne organizacije smo komunisti ugotovili, da se je treba vztrajno lotiti temeljnih problemov, to je urejanja dohodkovnih odnosov na vseh ravneh in oblikovanje pravih kriterijev za delitev po rezultatih dela. Oblikovati je treba tak sistem delitve, da bo uspešnejši TOZD z vso pravico razporedil, ustrezno gospodarskemu rezultatu, več za delitev OD. Prav je da uspehe nagradimo, da motiviramo vsak TOZD in vsakega delavca da bo bolje in več ustvaril. Da bomo to dosegli, pa je potrebno zagotoviti pogoje: s sistemom,

z objektivnimi merili zagotoviti v TOZD čiste račune, kar pomeni, da se bodo morali deli TOZD nadalje samoupravno organizirati, da bo potrebno urediti čiste dohodkovne odnose med TOZD in v ta sistem vgraditi vse prvine solidarnosti in vzajemnosti. Pomembno bo urediti odnose med TOZD in DSSS in slednjič s sporazumevanjem in dogovarjanjem urediti dohodkovne odnose s trgovino in drugimi, skatterimi se Tosama povezuje v produkcijski verigi.

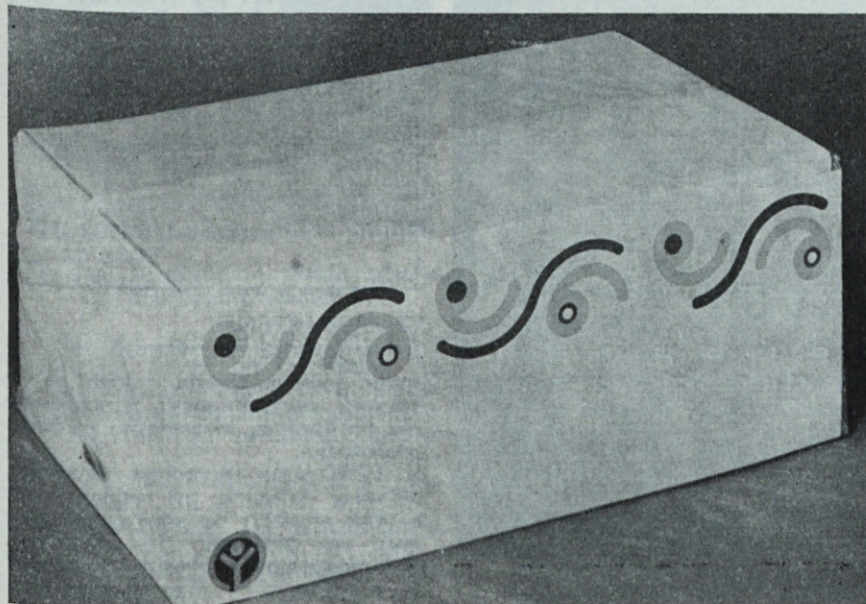
Posebej smo opredelili funkcijo obveščanja delavcev. Zavedati se moramo, da je dobra informacija podlaga za oblikovanje mnenj, stališč, za odločanje. Zato je zelo pomembno, kako je informacija pisмено pripravljena in kako ustno dopolnjena in razložena. Na sestanku smo bili komunisti kritični do lastnega vedenja v delegatskem odločanju. Ne smemo nadaljevati staro prakso, ko je bilo delo delegacij prepuščeno samo sebi, brez potrebne povezave s samoupravnimi organi in družbeno-političnimi organizacijami.

Komunisti smo se odločili, da probleme, ki predstavljajo v Tosami še »kisló jabolko«, rešimo s še bolj aktivnim in plodnim delom. Te naloge ima OOKZ že v svojem akcijskem in operativnem programu dela.

Zavedati pa se moramo, da jih ne bomo mogli rešiti sami. Le s trudom in angažiranjem vseh članov kolektiva, lahko mirno zremo v prihodnost in prepričan sem, da bodo »jabolka« dozorela, v korist in zadovoljstvo vseh delovnih ljudi v Tosami.

Vojko GORENC

Standardni zavitek za novorojenčke

Standardni zavitek od 1. julija naprej

Na pobudo Zveze otroškega varstva SRS je Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani že leta 1976 začel raziskavo otroških izdelkov na trgu za uvedbo standardnega zavitka kot nadomestilo denarnega prispevka ob rojstvu.

Ker izdelujemo precej izdelkov namenjenih otroški negi, nas je CZNG povabil k sodelovanju. Tako smo pri pripravah tesno sodelovali z Republiško skupnostjo otroškega varstva in CZNG do končne odločitve, ki je bila sprejeta v začetku aprila t. l. na Republiški skupščini SRS. Potem ko so potrdili predlog za uvedbo tega zavitka, ki naj nadomesti denarni prispevek, so tudi sprejeli predlog, da se ta novost uvede s 1. julijem 1979 in sicer možnostjo izbire do konca (Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)
tega leta. Starši, ki ne bi iz kakršnegakoli razloga želeli standardnega zavitka, bi namesto tega lahko dobili denar, vendar manjši znesek 600 dinarjev. Izdelava tega zavitka

je zaupana naši DO glede na asortiman izdelkov, ki jih imamo kakor sem že omenila.

Vsebina zavitka bo naslednja:

- 10 tetra pleníc
- 10 kaliko pleníc

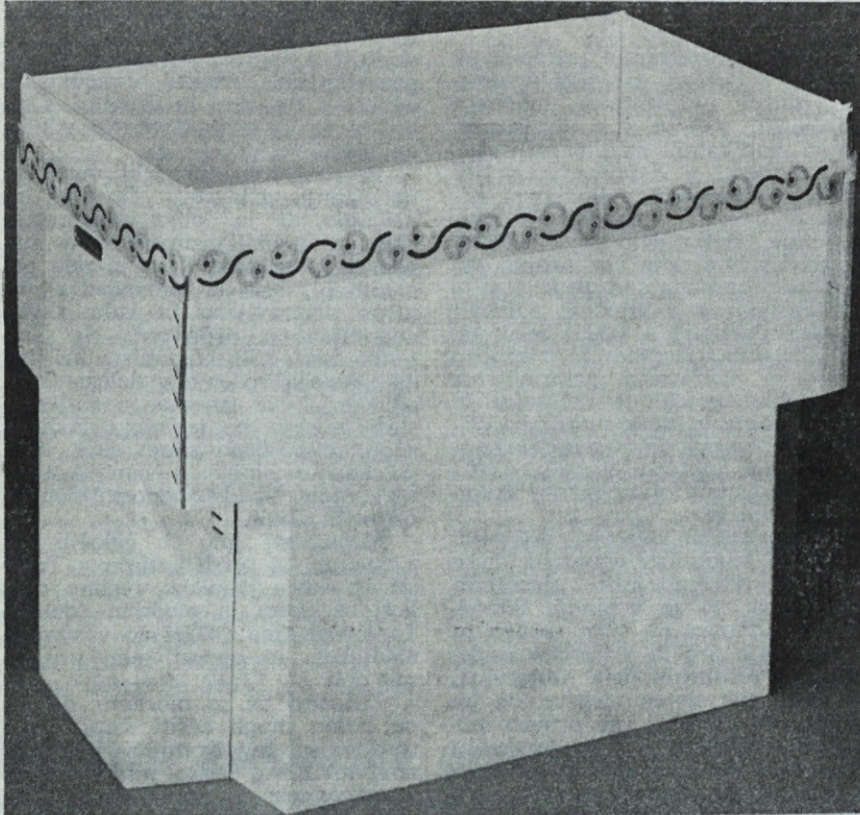
- 40 mölny pleníc
- 20 mölny nočnih pleníc
- 5 povijalnih pleníc
- 4 majčke
- 2 kapici
- 2 žabice
- 1 bebi plenične predloge
- 1 bebi paličice
- 1 vata 50 g
- 1 bebisan zaščitna krema
- 1 iprem ležišče

Vsa ta vsebina bo v kartonu, ki bo prirejen tako, da ga bo moč uporabiti za začasno otrokovo ležišče. Iznajdljiva mamica bo karton lepo oblekla z vzorčastim blagom, kar ne bo težko, ker bodo priložene vse mere.

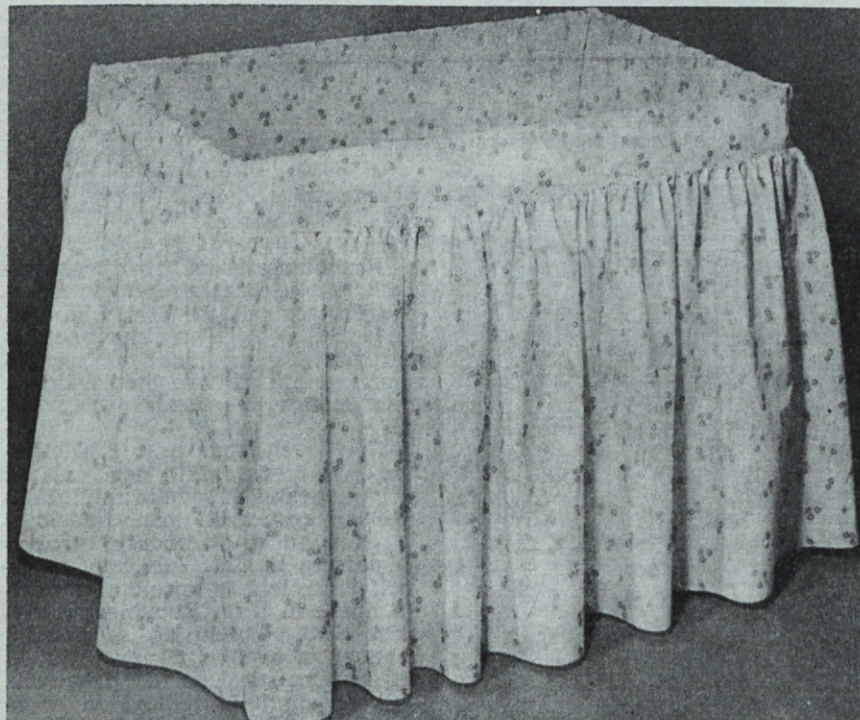
Zavitek bodo bodoče mamice prejemale po pošti na podlagi poslanega nakazila, ki ga bodo prejele pri svojem zdravniku v sedmem mesecu nosečnosti.

S tem zavitkom želimo prav v letu otroka poudariti, da imajo vsi otroci pravico do enakih možnosti za zdravo rast in razvoj.

Vojska P.

Postavljena posteljica

Posteljico bomo lahko polepšali

MLADINKE, MLADINCI

Osnovna organizacija Zveze socialistične mladine Slovenije, TOSAMA organizira v soboto, 19. maja 1979 mladinsko akcijo — čiščenje okolice.

Predsedstvo OOSZMS predvideva, da bo akcija potekala po naslednjem programu:

6.00 — 11.00

ČIŠČENJE OKOLICE

11.00 — 11.30

MALICA

11.30 — 12.30

Predavanje na temo o Splošnem ljudskem odporu.

12.30 — 14.30

Tekmovanje v streljanju z zračno puško za vse udeležence akcije.

Zbirališče za vse udeležence je ob 6.00 uri pri vratarnici delovne organizacije. Prosimo, da vsaj do četrta, 17. maja 1979 prijavite svojo udeležbo na akciji pri Kerču Janezu ali Križnar Tatjani.

Mladinci, udeležite se akcije v čim večjem številu!

Ne bo vam žal!

predsedstvo OOSZMS
TOSAMA

GOSPODARJENJE

(Nadaljevanje s 4. strani)

lovne naloge. Ostale naloge pa ostanejo samo planska predvidevanja na papirju, ki verjetno ne bodo realizirana.

TOZD ima potrebna sredstva, ustvarja dohodek, pri razpolaganju s temi sredstvi pa smo ozko omejeni, saj nimamo niti prostorov, niti primerno obdelanih programov za realizacijo. Franc Cerar, ing.

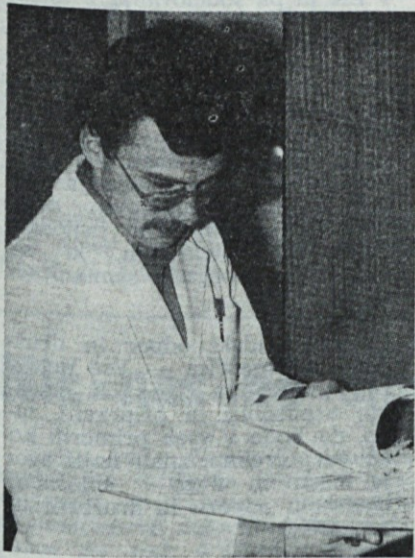
Morda smo razvajeni ?

V zadnjem času so se na nekaterih samoupravnih organih pogovarjali med drugim tudi o delu obrata družbene prehrane in sicer predvsem o kvaliteti naših storitev.

Največ pripomb je bilo na kvaliteto toplih obrokov in tudi na ozek izbor živil, ki predstavljajo možnost maliciranja hladnega obroka. Vse te pripombe sem sprejel le z ustnimi informacijami, zato bom morda v poročilu pozabil odgovoriti na nekatere izjave, vendar pa to poročilo nima nikakršnega namena opravičevanja, temveč le obširneje obrazložiti nekatere pomembnejše stvari, ki so iz dneva v dan prisotne in še kako negativno vplivajo na naše normalno poslovanje.

Vse naše storitve se opravljajo z veliko mero odgovornosti predvsem do:

- rentabilnega poslovanja,
- čim manjšega odvrška pripravljene hrane,
- poudarek toplemu obroku,
- zadostna dostava osnovnih živil in njihova kvaliteta,
- ustreči delavcem, ki imajo strogo diete ipd.

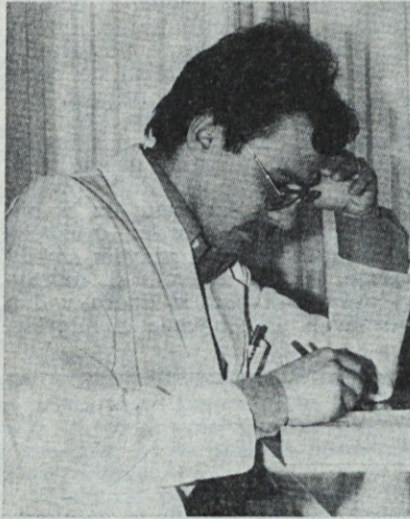
Marjan Štrukelj — vodja obrata družbene prehrane

Da bi se naš program dela bolje realiziral pa bi bilo potrebno odpraviti mnoge stvari, ki so bistvene pomena za dobro poslovanje. V zvezi s tem predvsem mislim na:

- točno koriščenje blokov za prehrano,
- nadurno delo ob prostih sobotah,
- točnejše naročanje dnevnih obrokov,

— normalna številčna prisotnost zaposlenih v kuhinji, itd.

Kljub temu, da nas vedno spremljajo mnoge težave predvsem zaradi obširnih želja naših delavcev, pa si upam trditi, da se nikakor ne moremo pogovarjati o »slabi« kvaliteti hrane, o slabem izboru

dnevnih menijev, o kalorični vrednosti malic oz. dovolj obilnih obrokov, niti zatrjevati, da se ne trudimo izpolniti želja vseh v našem kolektivu.

Priznati moramo, da se želimo vedno bolj odtujiti »družbeni prehrani« in s tem reševati le osebne interese in želje za katere vemo, da so iz dneva v dan večje.

Pravilno bi bilo, da bi se bolj samokritično obrnili predvsem na stvari, za katere vemo, da se iz dneva v dan dogajajo in so zelo daleč od bistva pomena medsebojnega sodelovanja in tudi vrednotenja sredstev, ki so namenjena za pripravo obrokov na delu.

Iz prakse so nam poznane mnoge stvari, ki dovolj zgovorno povedo, koliko smo pripravljeni sodelovati in s tem omogočiti normalno delo v kuhinji. Omenil bom le nekaj dejstev, katerih še žal do danes nismo mogli rešiti.

— Z dobrim namenom smo dali na razpolago knjigo PRITOŽB, vendar se je njena vsebina kaj kmalu spremenila v vse drugo kot vsebino izraženih želja, ki nam naj bi pomagale reševati naše skupne interese.

— Nekaj časa je s kuhinjo sodelovala komisija za ugotavljanje kvalitete malic, vendar njena dejavnost zaradi preobširnih želja članov kolektiva ni opravičila svojega dela.

— Zaradi kadrovskih problemov v kuhinji in obširnega dela med časom malice, smo morali ukiniti delo blagajne. Prepričani

smo bili, da ne bo težav pri prejemanju blokov za prehrano kar neposredno ob prevzemu, vendar se je kaj kmalu izkazalo, da so želje mnogih drugačne.

— Veliko smo se pogovarjali o problematiki naročanja malice za delovne dneve in dneve, ko se delajo nadure. Nismo mnogo dosegli kljub opozorilom. Še vedno je naročanje pomanjkljivo, netočno in nepravočasno.

— OZS je pred nekaj meseci sprejel sklep naj se razširi izbor hladnih živil za pripravo hladnih malic. Priznati moram, da tega v popolnosti nismo izvršili, kajti navade ljudi so mnogokrat nerazumljive. Vedno več je primerov, ko vsak izmed pripravljenih obrokov ne zadosti želji. Odstopanja med pripravljenimi toplimi obroki in razdelitvijo so občutno prevelika in želje po hladnem obroku so večje le takrat, ko smatramo, da malica ni dovolj dobra, vredna ipd.

— Istočasno pa blokov za prehrano niti ne želimo točno oddajati in s tem v celoti pokriti nastali materialni strošek obrokov. Nočemo priznati pravila, da se bloki koristijo le takrat, ko smo na delu, kajti kljub veliki bolniški odsotnosti, dopustom, službenim potovanjem, je izkoristek blokov skoraj 100 %. Novost niti ni, da jih želimo tudi dvakratno koristiti!!

— Veliko opozoril je bilo že izjavljenih vsled slabega ravnanja z embalažo, pa se situacija še do danes ni prav nič spremenila. Ob letni inventuri embalaže se torej še vedno prikažejo preveliki primanjkljaji.

Veliko bi lahko še naštel stvari, ki so vedno prisotne in v marsičem onemogočajo normalno delo in morda včasih tudi vplivajo na pripravljene predvsem tople obroke.

Vsekakor je nujno temu narediti konec. Težko je namreč organizirati nemoteno izvajanje »družbene prehrane«, če nismo pripravljene sodelovati in tudi tej dejavnosti v kolektivu posvetiti večjo pozornost in več časa.

Ker je trenutna možnost pripravljanja toplih malic tudi v marsičem drugim otežkočena, bi želel pojasniti še to. Priznam, da je že nekaj časa obrok bolj enoličen, to pa predvsem zaradi pomanjkanja osnovnih živil na tržišču (zelenjave) in tudi nenehne podražitve (meso, špacerijska živila, sirupi itd), ki v marsičem preprečujejo nemoteno poslovanje. Upam si trditi, da smo lahko veseli, da kljub takšni situaciji še vedno malicamo topli obrok in tudi hladni za vrednost 15.- din (sedaj 18.- din), ki je pri mnogih obrokih že zdavnaj občutno pre-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

sežena brez vsakega doplačila. K temu pa dodajmo še že popreje omenjene nepravilnosti in nam bo popolnoma jasno, da ni možno ustvarjati čudežev in bolje poslovati.

Slišal sem tudi, da je veliko pripomb na izbor hladnih malic in sem ta problem že preje načel. Resnično je izbor majhen. Vprašam se, kaj storiti, da bi lahko vskladil želje delavcev in uspešno posloval. Morda bi našel odgovor na to v besedilu poročila. Prav gotovo bi morali odpraviti vse nepravilnosti o katerih sem že govoril.

Kvalitetnejši izbor hladnih obrokov bi nam povzročil še večje težave, kajti bojim se, da čez nekaj časa kuhinja ne bi služila več pravemu namenu. Zavedati se moramo naše dolžnosti, da smo delavca dolžni oskrbeti med časom dela s toplim obrokom hrane. Mar z željo po kvalitetnejšem in obširnejšem hladnem obroku ne izsiljujemo samega sebe? Trdno sem pre-

pričan da bi se izkazalo predvsem naslednje:

- upadel bi interes do malicanja toplega obroka,
- mnogo več bi bilo odvržka hrane,
- želje bi bile še večje in tem težavam ne bi bili kos.

S tem poročilom ne želim iskati osebnih opravičil, temveč podrobneje prikazati dejansko situacijo organiziranosti družbene prehrane v našem kolektivu in s tem morda dati povod k resnejšemu in učinkovitejšemu u razglabljanju o možnostih našega »boljšega« poslovanja.

Upam, da mojih misli ne boste vzeli v smislu kritike na vas, kajti prav gotovo smo tega krivi vsi. Upam tudi, da nam bo s skupnim sodelovanjem le kdaj uspelo rešiti vsaj nekaj poglobitnih problemov. Želel bi predvsem, da bi bili vsi zaposleni v obratu družbene prehrane gostinci v pravem smislu besede in ne delavci, ki morajo po psihološki poti iz dneva v dan spoznavati naše navade in interese.

tariata pa so: Kerč Janez, Murn Maruša, Drčar Marta, Tomažič Stane in Anzi Friderik. V vodstvo osnovne organizacije ZK DSSS po so bili izvoljeni: za sekretarja Franc Arnuš, člani sekretariata pa so: Breznik Helena, Drčar Milan, Pižmoht Janez, Hribar Joži, Juhant Franc.

Obe osnovni organizaciji sta v tem obdobju samostojnega delovanja v svoji sredini že sprejeli ločen akcijski program dela OOKZ za leto 1979. Svojo aktivnost bomo usmerili predvsem na naslednja področja:

1. Družbenoekonomsko in politično področje — spremljanje in analiziranje letnih in srednjeročnih programov DSSS, TOZD in DO ter kontrola nad izvajanjem programov, investicij, delovne discipline, kadrovske politike, varstva delavcev, izvoza in uvoza, stanovanjske problematike, nagrajevanja, izvajanje zakona o združenem delu, razvijanje samoupravnih odnosov in informiranja.
2. Organizacijska, idejnopolitična in kadrovska krepitev OOKZ. Na tem področju bomo zlasti posvetili pozornost delu in aktivnosti posameznih članov OOKZ, sprejemu novih članov v ZK in pa sodelovanju z vsemi ostalimi družbeno političnimi organizacijami znotraj naše DO in navzven.
3. Izobraževanje — Večjo skrb in aktivnost na tem področju moramo zagotoviti zlasti pri idejnopolitičnem usposabljanju članov ZK in pa zagotoviti možnost za samoupravno usposabljanje vsem delavcem, ki so vključeni v organe samoupravljanja.
4. Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita — Vse delavce, posebno pa člane ZK moramo usposobiti in pripraviti, tako, da bodo v vseh primerih ko bo to potrebno, znali najti svoje mesto in vlogo v splošnem ljudskem odporu in družbeni samozaščiti.

Pri sprejemu akcijskih programov osnovnih organizacij zveze komunistov smo se med drugim dogovorili, da oba sekretariata pripravita tudi operativne programe za krajšo obdobje treh mesecev, ki naj bi vsebovali predvsem konkretne naloge.

Mnenja smo, da bomo s takšnim načinom dela veliko lažje, predvsem pa konkretno reševali probleme, katerih pa v naši delovni organizaciji ne manjka.

Franc ARNUŠ

Dan zmage

V Berlinu je bil v noči med 8. in 9. majem 1945. leta podpisan akt o brezpogojni kapitulaciji nemških oboroženih sil. S tem se je končala druga svetovna vojna. To je bila ena najbolj mračnih strani človeške zgodovine, ko sta hotela nemški nacizem in italijanski fašizem pahniti svet v temo najhujšega nasilja.

Svoj svetli dan je 9. maja dočakala tudi osvobodena Ljubljana.

Zadnji streli druge svetovne vojne pa so padli šele 15. maja in to na slovenskih tleh v okolici Dragovgrada.

Prve dni maja je bilo v Sloveniji toliko vojaških enot kot še nikoli poprej. Stotisoči nemških, ustaških, četniških in drugih okupatorjevih vojakov se je z vsem orožjem umikalo pred prodirajočo jugoslovansko armado, ki je naglo osvobajala naše kraje. Okupatorji so želeli prestopiti avstrijsko mejo, da

bi se tam predali Angležem in Američanom upajoč, da bodo ti prizanesljivejši od naše vojske. Toda naša armada je zaprla vse izhode iz Slovenije in 10. maja je general von Löhr podpisal predajo svoje vzhodne armade. Vendar vsa vojska ni upoštevala njegove kapitulacije ali pa zanjo ni vedela, tako da so boji potekali še do 15. maja, ko so se v Mežiški dolini predale zadnje okupatorske enote.

Boj naših narodov je s svojim deležem pri zmagi nad fašizmom zapisan na častno mesto v zgodovini boja za svobodo in napredek človeštva.

Milijon sedemsto tisoč padlih Jugoslovancev v gozdovih, taboriščih, na ulicah, v vaseh, te naše žrtve so tisto, kar nas znova in znova vzpodbuja v boju za mir, enakopravnost in sodelovanje med vsemi narodi sveta.

Komunisti o svoji aktivnosti

Že dalj časa smo komunisti v naši delovni organizaciji ugotavljali, da smo za učinkovito aktivnost na družbeno političnem področju dokaj neustrezno organizirani v eno osnovno organizacijo ZK, katero sestavljajo člani iz obeh temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti skupnih služb. Predvsem zato, da bi odpravili te

pomanjkljivosti, smo se odločili za reorganizacijo OOKZ — in smo se pred nedavnim organizirali v dve osnovni organizaciji in sicer: OOKZ Saniteta in OOKZ Delovna skupnost skupnih služb. V novo vodstvo osnovne organizacije ZK Saniteta so bili izvoljeni naslednji tovariši sekretar osnovne organizacije — Vojko GORENC, člani sekre-

Ob dnevu mladosti

25. maj — 87. rojstni dan tovariša Tita, dan ko mu bodo izročili štafetno palico, izročili najlepše in najboljše želje vse jugoslovanske mladine, vseh narodov Jugoslavije. V pomladnem dnevu bo tovariša Tita obkrožila množica mladih, na katerih sloni prihodnost, mladina, ki je in bo vedno ostala povezana z njegovim delom in idejami.

Začetniki ideje o štafeti so mladi Kragujevčani. Iz shranjenih dokumentov je razvidno, da je nastala 10. aprila 1945. leta. Idejo je dal profesor telesne vzgoje, Josip Prohaska, ki seveda ni mogel predvideti ogromnega pomena in obsega svojega predloga.

Pri izdelavi štafetne palice so mladim iz Kragujevca pomagali delavci kragujevskega zavoda. Ker pa nihče ni vedel, kako naj bi izgledala, so delavci v veliki razočaranje skojevcev izdelali navaden daljnje pločevinasti valj. Zato so namesto nje ponesli modro knjigo, v katero se je podpisalo preko 15.000 mladink in mladincev.

Na pot je krenilo 14 mladincev, vsak je imel na majici črko sporočila: TITU KRAGUJEVAC. Ob pomoči vojske sta bila zagotovljena dva odslužena kamiona »vojna veterana«. Motor enega od tovornjakov se je že po 15 km vžgal, tako so bili mladi Kragujevca soočeni z velikim problemom kako naprej. Na pomoč je prišlo majhno potniško vozilo, ki ga je dal komandant poveljstva kragujevskega področja.

Kmalu pa je sredi poti obstal tudi drugi kamion. Nosilci štafete so se iz Topolova oglasili organi-

zacijskemu štabu v Beograd.

Prosili so za pomoč. Dobili so sledeč odgovor. »Kakor veste in znate morate prispeti do 16. ure v Beograd. Tu bo velik miting. Potem, ob 17. uri naj bi štafeta krenila s Slavije proti Belem dvoru. Ne smete zamuditi!«

Takrat je Mladenovac rešil štafeto. Vojska je posodila kamion in omogočila nadaljevanje poti. Mladinci so prispeli pravočasno.

Po mitingu so s štafetno palico odšli proti Belem dvoru. Sledil je najsvetanejši trenutek — predaja pozdravov tovarišu Titu. Toda čakalo jih je presenečenje — slavljenca ni bilo. Zaradi nujnih opravkov je moral v Zagreb. Niti sprejem, niti sladkarije — resnična redkost v tem času pomanjkanja, niso spremenili razpoloženja mladincev. Razšli so se žalostni.

Naslednji dan, 26. maja, je žalost zamenjala veselje. Iz Zagreba je prišla vest: Tovariš Tito je sporočil, da bi se želel osebno srečati z mladinci, ki so prinesli pozdrave iz vse države.

Vojska je preskrbela letalo. Po uri in pol so prišli v Zagreb, kmalu so bili v vili na Tuškancu.

Štafeto je tovariš Tito sprejel v dnevni sobi. Govoril jim je o vlogi mladine v revoluciji, o bratstvu in enotnosti naših narodov, nalogah pri obnovi in izgradnji domovine. Dolgo so se pogovarjali, skupaj so plesali kolo...

Tako je bilo vzdušje ob dnevu mladosti pred 34. leti in je raslo vse do danes. Dan mladosti je postal praznik tovariša Tita, praznik mladih, ki bodo tudi 25. maja proslavili kot dan prizadevanj in dela.

Nič nas ne sme presenetiti

Letos bo v Sloveniji potekala vsesplošna družbena akcija v preverjanju obrambno — varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov ter vseh družbenih dejavnikov pod geslom. »Nič nas ne sme presenetiti«. Akcija bo pripravljena v okviru nadaljnje krepitve obrambno — varnostne pripravljenosti v Sloveniji, poglobljanja ter podružabljanja odnosov na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite ter široke aktivnosti vseh delovnih ljudi in občanov in njihovih organiziranih socialističnih sil.

Akcija bo imela predvsem politično — mobilizacijski pomen in bo poleg krepitve moralno-političnih vrednosti in zavesti delovnih ljudi in občanov prispevala k nadaljnje-

mu poglobljanju zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter njenemu podružabljanju. Osnovni organizatorji in nosilci akcije bodo organizacije socialistične zveze skupaj z drugimi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami ter drugimi dejavniki ljudske obrambe in družbene samozaščite na vseh ravneh njene organiziranosti. V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela bodo za pripravo, organizacijo ter izvedbo akcije posebej odgovorne organizacije zveze sindikatov.

Naloge, ki jih bodo imeli sindikati v akciji, niso nikakršna novost. Le-te zanje opredeljujejo tako Zakon o združenem delu kot vrsta drugih dokumentov, podrobneje pa so zapisane v sklepah republiških

in pokrajinskih ter zveznega kongresa zveze sindikatov.

Temeljne naloge v dejavnosti sindikatov bodo v akciji usmerjene v podružabljanje obrambnih priprav, osveščanje delavcev za obrambo domovine in graditev samoupravnega socialističnega sistema, vzpostavitve tako takih organizacijskih oblik, ki bodo zagotavljale učinkovito delo na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, uresničevanje sklepov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite, sprejetih na nedavnem republiškem in zveznem kongresu sindikatov.

Jeza škoduje

Nevihta, ki se razdvija po dušnem soparnem dnevu, prinese olajšanjem in osvežitv. Nič drugače ni z glasno jezo: Kdor pove, kar mu leži na srcu, bo začutil olajšanje in se bo sprostil.

Žal pa smo ljudje vzgojeni tako, da zadržujemo občutke zase. Od otroštva so nas učili, da je lepše in primernejše, če se zadržimo in ostanemo navzven hladni. Toda to razjeda živce in načenja zdravje.

Katere so tiste situacije, v katerih bi — če bi si upali — reagirali z jezo? In kako najdemo pravo, srednjo pot, nam bo prinesla olajšanje, ne da bi nas za vse večne čase onemogočila med ljudmi, s katerimi živimo?

Gotovo smo že kdaj doživeli, da se je na primer nadrejeni po krivici na nas jezil in se tako rekoč znesel nad nami. Ali pa smo morali zaradi sodelavca, ki nima delovnih navad, opraviti dvojno delo? Pa vendar smo bili tiho. Nismo se zježili na šefa, tudi sodelavcu nismo povedali, da nam gre njegov odnos do dela močno na živce. Bili smo se, da bi se komu zamerili, da bi podrli prijateljske odnose, da bi pokvarili vzdušje. Ravnali smo napak.

Kdor požira jezo in se prisili k molku, škoduje svojemu zdravju. Mnogo bolj zdravo in tudi prijetno je, če damo duška svojim občutkom. Ker nočemo storiti tega naravnost, se pridušamo skrivaj, tako rekoč zahrbtno, najraje v ožjem krogu.

Kako torej reagirati? Ko se nam prva jeza razkadi in potem, ko smo v miru razmislili pa je tudi primeren trenutek, da se o vsem odkrito pogovorimo s človekom, ki nas je razjezil. Odkrita beseda ustvarja odkrite odnose. Mnogo manj škode povzroča kot pritajeno sovraštvo in vse močnejše nasprotovanje.

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

Toda meje le morajo biti. Kar se jezimo, uporabljajmo besednjak, ki se nam ga tudi v mirnem razpoloženju ne bi bilo treba sramovati.

In še nekaj: ni se nam treba je-

ziti prav po večkrat. S tem dosežemo ravno nasprotno, kot si želimo. Nihče nas več ne posluša in nihče nas ne jemlje resno, našo jezo preslišijo, kot preslišijo zgovorno molčanje, s katerim neuspešno opozarjamo na stvari, ki se nam ne zdijo v redu.

izkazala velika solidarnost vseh naših ljudi, s pripravljenostjo pomagati vsem prizadetim, da se čim hitreje zacelijo rane zadobljene v tako veliki katastrofi.

Potres in solidarnostna akcija

15. aprila je bo 7. uri in 19 minut zajel Črnogorsko Primorje in južni del Črne gore potres, za katerega so seizmologi kasneje ugotovili, da je bil najmočnejši v zadnjih sedemdesetih letih na ozemlju Jugoslavije.

Močni sunki so v nekaj sekundah spremenili v ruševine dobršen del gradenj, ki jih je človek ustvarjal stoletja. Najbolj sta bili prizadeti naši najvažnejši mesti na Jadranu — Bar in Ulcinj ter njuno zaledje. Navedene katastrofe ni preživelo več kot sto ljudi, v ruševinah pa jih je bilo še preko 150 težje ranjenih.

Najhuje je preboleti ljudi — svoje, toda kljub občasnim novim sunkom, ki počasi poenjčujejo (pa so vendar uničujoči za gradbene načete v rušilnem potresu) čas teče dalje. Čim hitreje je treba življenje organizirati v novih razmerah. Potrebno je poiskati preživle v ruševinah, potrebna je prva pomoč pa tudi pitna voda, hrana in zlasti streha nad glavo.

Zato je potrebna Črnogorskemu Primorju pomoč. Predsednik Tito je po obisku krajev v Hercegovini, ki ga je opravil nekaj ur po potresu med drugim izjavil, za titograjsko televizijo: »Mislim, da mora biti vsakomur jasno, da mora solidarnost, ki se je pri nas vedno pokazala, posebno v takih primerih priti tudi tokrat do izraza. Vsi narodi in narodnosti, vse republike in pokrajine morajo pomagati črnogorskemu narodu, da bo lažje premagal te težave. Prepričan sem, da bodo to kar najbolje opravili, tako da materialna pomoč sploh ni vprašanje. Toda človeških življenj ni mogoče vrniti, številne družine so doživele tragedijo — teh izgub ne more nihče nadomestiti. Treba pa jim je to tragedijo vsaj ublažiti.«

Tudi predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović je po ogledu potresnega območja poudaril potrebnost pomoči in solidarnosti: »Sedaj je najpomembnejše zagotoviti prebivalcem streho nad glavo, rešiti vprašanje vode, elektrike in prehrane prebivalcev. Pri tem bo moral še bolj priskočiti na pomoč republiški štab civilne zaščite iz Titograda, potrebna pa bo tudi pomoč od drugod«.

Najnужnejša pomoč je začela pri-

hajati takoj. Helikopterji in nekoliko kasneje tudi letala so poskrbela za pošiljke najnužnejšega materiala v okviru prve pomoči.

V vseh organizacijah Rdečega križa v Jugoslaviji dežurajo in pripravljajo pomoč za prizadeta posamezniki, ki nudijo vsakovrstno pomoč.

Tej pripravljenosti in prvi pomoči so sledili novi izrazi solidarnosti; doma in tudi v mednarodnem merilu. Tako je naprimer Komisija gospodarske skupnosti s sedežem v Strassburgu obdarila pomoč 400.000 dolarjev za odpravo posledic potresa. Tudi zdomci so se odločili za solidarno zbiranje pomoči, samo zdomci v Nemčiji so v tej človekoljubi akciji zbrali več kot milijon mark pomoči.

Najbolj pa je seveda prišla do izraza, tako kot že na dan potresa tudi vse naslednje dni, solidarnost narodov in narodnosti v Jugoslaviji.

V okviru organizirane akcije nudenja pomoči prizadetim je Republiški svet zveze sindikatov Slovenije pozval vse delavce, da prispevajo enodnevni dohodek za žrtve potresa v Črni gori. Dodatne delovne dneve naj bi opravili v maju. Vsi tisti delavci, ki imajo letošnje povprečne OD višje od 8000 din naj bi po svojih možnostih prispevali dvodnevni OD. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije pa je iz svojih sredstev prispeval 150.000 din za neposredno pomoč občinskim sindikalnim organizacijam na prizadetem območju.

Podobno priporočilo so sprejeli tudi republiški sindikalni sveti drugih republik. Z zbranimi denarnimi sredstvi bo moč obnoviti porušene zgradbe, poškodovane komunikacije in urediti delovne prostore. Do tedaj pa bodo ljudje preživeli v improviziranih bivališčih. Iz vse države so zato začele prihajati v Črnogorsko Primorje zasilna bivališča, sprva v obliki šotorov, kasneje pa primernejše — bivalne prikolicice. Iz Ljubljane je šlo tako na pot samo 20. aprila, 78 vagonov bivalnih prikolic. Med njimi je bila prikolica, ki jo je dala v okviru solidarnostne akcije na razpolago TOSAMA.

Kot že tolikokrat doslej ob naravnih nesrečah se je tudi tokrat

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice najlepše zahvaljujem za podarjeno darilo, ki me bo vedno spominjalo na vas.

Obenem se zahvaljujem OO sindikata za večkratne obiske v času moje (dolgoletne) bolezn.

Olga Kranjc

Svojim sodelavkam in sodelavcem iz tkalnice se toplo zahvaljujem za podarjeno spominsko darilo ob odhodu v pokoj.

Zahvaljujem se tudi za prejeto knjigo, ki smo je deležni vsi člani delovne organizacije ob upokožitvi.

Tilka Zabetova

ZAHVALA

Ob nenadni in težki izgubi mojega dragega očeta

MARTINA CVETKOTA

Se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz komercialnega sektorja za darovano cvetje in ostalo pomoč, kakor tudi vsem tistim, ki ste mi v najtežjih trenutkih izpazovali nepričakovano pozornost. Posebna zahvala pa naj velja vsem, ki ste ga v tako lepem številu pospremili v mnogo prerani zadnji dom.

Obenem se lepo zahvalim tudi osnovni organizaciji sindikata za dana finančna sredstva.

Vsem še enkrat najlepša zahvala.

Juteršek Vida

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame se zahvaljujem sodelavkam iz konfekcije za venec in denarno pomoč.

Zahvaljujem se tudi oktetu TOSAMA za lepo odpete pesmi, ter sindikalni organizaciji za denarno pomoč.

Tinca ZORE

Osebne vesti

Rojstni dan praznujejo od 12. 5. do 11. 6.

TOZD SANITETA

Otroška konfekcija

Andrejka Marija 28. 5., Gostič Majda, 15. 5. Gotar Sonja, 13. 5. Kerč Marta 11. 6., Kovač Marija 19. 5., Kralj Lojzka 10. 6., Mislej Stefka 17. 5., Novak Hermina 21. 5., Pirc Štefka 3. 6., Premk Irena 5. 6., Pichler Majda 24. 5., Klemenc Franc 28. 5., Urankar Ivanka 5. 6.

Sanitetna konfekcija

Barišič Ivanka 23. 5., Bizilj Vida 30. 5., Ficko Zora 5. 6., Jerak Ivanka 13. 5., Jurak Zlatka 13. 5., Jug Valči 5. 6., Kovač Ivanka 16. 5., Lončar Majda 22. 5., Pevec Draža 20. 5., Starbek Branka 22. 5., Zajc Metoda 11. 6., Hribar Lojzka 3. 6., Mislej Tončka 17. 5.

Mikalnica

Prašnikar Tone 19. 5., Grčar Iva 27. 5., Cerar Vida 19. 5., Cerar Vanda 29. 5., Čevka Cirila 4. 6., Jeras Tatjana 5. 6., Križnar Vida 22. 5., Kveder Vida 6. 6., Kosirnik Ivanka 27. 5., Krašovec Nada 30. 5., Milanovič Kati 23. 5., Mezek Marija 8. 6., Pervinšek Marija 27. 5., Prelovšek Ivanka 29. 5., Smrekar Vida 7. 6., Sorn Jelka 11. 6., Urankar Sonja 10. 6.

Tkalnica ovojev

Kos Marjan 9. 6., Bevc Maika 22. 5., Smrekar Fani 7. 6., Kokalj Tončka 29. 5., Lekan Milka 30. 5.

Avtomatska tkalnica

Svetlin Marjan 4. 6., Suša Vida 24. 5., Pevc Nila 30. 5., Kos Franc 25. 5.

Pripravljalnica

Uštar Marija 26. 6., Borc Magda 17. 5.

Belilnica

Pavli Janez 24. 5., Pervinšek Avgust 25. 5., Gorjup Janez 14. 5.

TOZD FILTRI

Hafner Mojca 5. 6., Jarc Mojca 26. 5., Koderman Ana 8. 6., Rems Breda 11. 6.

DSSS

Uprava

Cerar Breda 26. 5., Hafner Marjan 1. 6., Jamnik Janez 30. 5., Kerč Joži 10. 6., Novak Franc 10. 6., Perko Marija 11. 6., Vidmar Jože 23. 5., Vodlan Vida 19. 5.

Pomožni obrati

Belcijan Franc 7. 6., Poznič Marjan 14. 5.

Komerciala

Cerar France 6. 6., Cvetkovski Boris 31. 5., Jemec Ivica 16. 5. Juteršek Vida 7. 6., Kavka Anton 23. 5., Muhič Joži 16. 5., Pevec Franc 30. 5., Radkovič Vinko 18. 5., Rozman Janez 6. 6., Štampihar Majda 25. 5., Urankar Srečo 25. 5., Tratnik Janez 30. 5.

Prišli v delovno organizacijo

Modlic Zlatko — avtomatska tkalnica, Grilj Milan — ekspedit, Žerovnik Boris — RTS laboratorij, Gomboc Darinka — otroška konfekcija, Urbanija Franc — belilnica.

Odšli iz delovne organizacije

Korant Jakob — sporazumno, Vesel Albin — v JLA, Novak Andrej — v JLA, Kranjec Olga — invalidsko upokojena.

Rodili so se

Grintal Joži — sin, Bajde Marita — sin, Mežnar Zlata — sin, Prošenc Anka — sin, Korošec Olga in Jože — sin.

Poročili so se

Flis Marija — Cerar, Hriberšek Majda — Perne, Ševič Dragana

IZID ZREBANJA NAGRADNE KRIZANKE iz 4. številke »TOSAME«

Prejeli smo 54 rešitev križanke in izžrebali za

- 1. nagrado:** Heleno Breznik — tehnično razvojni sektor;
  - 2. nagrado:** Janeza Kralja — finančni sektor
  - 3. nagrado:** Ani Dimič — mikalnica
- Nagrajencem čestitamo, vsem drugim pa se zahvaljujemo za sodelovanje.

Uredništvo

ALKOHOLIZEM JE SKRAJNA STOPNJA ČLOVEKOVE ODTUJITVE

1. Faza uničevanja družine. Zaradi močvega alkoholičnega obnašanja in spremljajočih zdrah se žena počuti opeharjeno za vsa svoja lepa pričakovanja. Ko spozna, da je sploh nima rad, da ni zmožen pristinih čustev, da ljubi samo alkohol, njo pa v vsakem pogledu izkorišča, se počuti osramočena in ponižana.

Alkoholik zasluži čedalje manj in zapravi čedalje več. Svoje družinske in delovne obveznosti zane-marja. Ženi ne more biti več v oporo in otrokom že dolgo ni več za zgled. Vsako zaupanje zaigra. Družini grozi razpad. Žena običajno prepreči razsulo družine na ta način, da vzame vajeti v svoje roke. Tako jo življenjska nuja zaradi neučinkovitosti in malomarnosti alkoholičnega moža potisne na »presto družine«, pravzaprav na »presto revščine in gorja«. Nekdani gospodar oziroma oče, ki je nekoč dajal družini občutek varnosti, postane sedaj privesek družine. Pravzaprav je izvržek, ki postaja čedalje bolj predmet sovraštva, zaničevanja, pomilovanja in lažnega usmiljenja. Temu stanju pravimo patološki matriarhat v alkoholikovi družini. Opisani zamenjavi prvinskih vlog očeta in matere se prilagodijo otroci in morebitni drugi družinski člani. Otroci se v vseh zadevah obračajo na mamo. Očeta se sramujejo, ga celo zaničujejo in sovražijo. Najprej so priče preprirov in pretepov, pozneje pa postanejo »osebni stražarji« matere, ki jo varujejo pred očetom. V takšni družini ne morejo biti zadovoljene osnovne potrebe po varnosti in ljubezni. Zato so otroci prizadeti, nevrotični. Navedene okoliščine povsem uničijo pozitivne čustvene vezi med nekoč ljubečim se zakon-cema.

(Se nadaljuje)

